

Příprava učitelů na vedení žáků k samostatnosti a tvořivosti

Josef Maňák

Jana Krusberská učo: 322365

- Cesta zrání a formování samostatnosti a tvořivosti člověka je dlouhá a náročná, je ovlivňována mnoha činiteli.
- Tři otázky:
 - 1) Je vůbec tvořivost učitelná?
 - 2) Jaké místo v tomto procesu by měla zaujímat škola, učitel?
 - 3) Jak pro tuto funkci nejlépe připravovat učitele?

- Fenomén tvořivosti patří k jevům, na nichž nastíněná problematika zvláště výrazně vystupuje do popředí.
- Tvořivost, tj. odhalování, objevování, vynalézání něčeho nového a prospěšného, co předtím neexistovalo, má hluboké kořeny ve výbavě osobnosti, v nadání a talentu, na jejichž základech se projevuje a rozvíjí.
- Romantické pojetí spojuje tvořivost převážně jen s uměleckými artefakty, které nás svou výjimečností jednoznačně o originálních kvalitách přesvědčují.

- Podle J.P. Guilforda sám intelekt obsahuje na 120 faktorů, z nichž zatím známe asi 50, které je většinou možno trénovat a posilovat.
- Kromě intelektuálních procesů se při tvořivosti uplatňuje také představivost, fantazie, imaginace a intuice, které mají nemalý podíl na samostatném a tvořivém jednání člověka.



- Příběh: A. Einsteina ze studentských let. Protože na přísně vedeném gymnáziu v Mnichově neuspěl, dokončil studium a složil maturitu na ústavu v Aarau ve Švýcarsku. Krátké období (1895-1896), které strávil na této škole pokračují v tradici Pestalozziho, s vysokým oceněním Einstein vzpomněl (jako nejdůležitější etapy svého duševního formování) i ve 14-řádkovém životopisu, který napsal při příležitosti udělení Nobelovy ceny. Je to neobyčejně závažné svědectví o škole, na níž byla domovem samostatnost a svoboda žáků. Hlavní požadavek na školu v tomto směru je zřejmě v tom, aby se vytvořilo příznivé klima, které zajišťuje nezbytné podmínky pro probuzení a kultivování předpokladů a schopností dřímajících žáků.

- M. Zelina, M. Zelinová (1992) navrhli klíče, které by mohly otevírat školu budoucnosti. Je to změna vztahu učitele a žáka, rozvoj hodnotícího myšlení a z toho vyplývající zřetel na kvalitu osobnosti. Zejména změna vztahu učitel/žák patří k rozhodujícím faktorům, které by školu uzpůsobily pro nové formy práce.

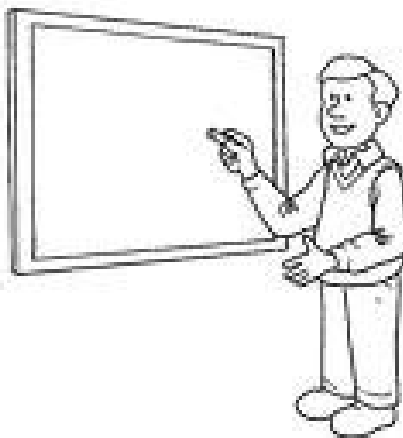


- Nemalou úlohu při formování osobností má rodina, proto i při rozvíjení kreativity žáka by s ní škola měla plně počítat. Rodina totiž od malička může dítě v tomto směru připravovat a utvářet, budovat základy sociálních vazeb a hodnotové orientace, a také posilovat samostatnost, pěstovat smysl pro inovaci, i když třeba jen v rámci rodinného života atd. Hodně záleží na životním stylu rodiny, na ekonomické a kulturní úrovni a na celkovém klimatu, od něhož se odvíjejí konkrétní výchovné metody a postupy. Rodiče si mají pro své děti najít dostatek času, aby s nimi mohli co nejvíc komunikovat, poznávat jejich schopnosti a citlivě usměrňovat jejich osamostatňování.



- Otázkám přípravy budoucích učitelů se sice věnuje trvalá pozornost, ale zdá se, že se někdy nepostihuje meritum věci. Důsledkem tohoto stavu je, že v případech učitelů lze pozorovat jen málo progresivních změn postihujících základní problémy jejich přípravy, neboť situace na školách se příliš nelepší, dokonce někteří noví absolventi učitelských příprav se ve školách fyzicky i obrazně ztrácejí, pedagogická teorie a praxe se i nadále od sebe vzdalují.

- Přistupuje naléhavá potřeba vybavit budoucího učitele také odpovídajícími metodickými dovednostmi k řízení postupného, ale zároveň i simultánního vývoje žáka od aktivity k samostatnosti a tvořivost, schopnosti diagnostikovat nadaného žáka, schopností zodpovědně se rozhodovat v problematice kurikula atd.



Děkuji za pozornost

